

efter förmåga. *A. efter omständigheterna.* — *A. efter som, A. efter, A. som,* konj. I den mån som, t. ex.: *A. efter som morgonen gryr, blir det ljusare. A. efter han blef mera van, gick det bättre.* — Se f. ö. *Alltsom.* — *A. för ett, A. i ett* (fam.), se *Alltjemt.* — *A. framgent, framdeles* för beständigt. — *A. stadigt,* utan afbrott, oupphörligt, beständigt. — *A. under, prep. A. under denna tid;* under hela denna tid. — *A. under det, konj. (föräldr.)* Under det beständigt. *Så talade hon, a. under det hon smålog åt honom,* d. v. s. under det hon hela tiden &c. — *A. öfver, t. ex. a. öfver berg och dal,* öfver alla berg och dalar. [Alt.]

ALLTFORT, adv. Se *Alltjemt.* [Altfort.]

ALLTFÖR ell. **ALLT FÖR,** adv. 1) För mycket, nog mycket, nog. *En a. tidig död.* — 2) Ganska mycket, i hög grad. *A. söt, vacker. Ni är a. god.* [Altför.]

ALLTID, adv. 1) Utan uppehör, beständigt. *Denna källa rinner a. Månen går a. kring jorden. För a.,* för beständigt, t. ex.: *vi togo afsked för a.* — 2) Vid alla tillfällen, i alla händelser. *Det är icke a. rätt att utsäga, hvad man tänker.* — 3) Ganska ofta, vanligtvis. *Man finner honom a. syselsatt.* — 4) Brukas i hvardagsspråket såsom ett fyllnadsord, för att gifva mer eftertryck åt meningen. *Nog är det sant a.* — 5) (fam.) Nog, ändock. *Tag, tag, du; a. får jag.* [Altid.]

ALLTIFRÅN, ALLTIGENOM, se *Allt,* 5.

ALLTIHOP, ALLTIHOPA, se *Allhop.*

ALLTING, n. 3. sing. (sammandraget af *alla ting*) *Allt. A. mäljar sig för ungdomen i rosenrödt. A. i världen ger orsak att dricka. För a. i världen,* d. v. s. om man än finge hela världen, t. ex.: *jag ville icke för a. i världen göra det. För a., för a. i världen* betyder äfven: för Guds skull! vid allt i världen! t. ex.: *För a. i världen, hjälp mig! Jag ber, för a., gör icke det.* [Altting.]

ALLTJEMT, adv. Se *Alltid,* 1. o. 3. [Altjemt.]

ALLTMER, ALLTMERA, adv. Se *Allt,* 6. [Altmer.]

ALLTOMFATTANDE, a. 1. Som omfattar allt. *En a. kunskap, beläsenhet.* [Alto---]

ALLTSAMMAN, ALLTSAMMANS, a. n. Se *Allsamman.* [Alts---]

ALLTSOM ell. **ALLT SOM,** konj. 1) I den mån som, allt efter som. *A. de kommo, emottogos de af värden och invisades. A. omständigheterna förda. Det är, a. man tar det.* — 2) Emedan. [Altsom.]

ALLTSA, adv. På detta sätt. *A. föll hjelten, som trotsat döden i så många fältslag. Ske dig a.!* — *A., konj. 1)* Således, fördenskull. *A. slöt jag, att . . . Ni vägrar a. Emedan ögonblicken voro räknade, a. skyndade jag af alla krafter.* — 2) Likaså, så (i början af efteratsen vid liknelser). *Allt såsom solen skingrar himmelens moln, a. skingrar ock sanningen okunnighetens töcken.* — Detta användande af ordet är numera något föråldradt. [Altså.]

ALLTVÄL, adv. 1) Brukades i äldre poesien och brukas ännu stundom i den nyare såsom fyllningsord, för att gifva mer eftertryck åt meningen. — *Int. 1) Nåväl! Välan! A., min herre, bevisa nu också, hvad ni sagt.* — 2) (sjöt.) Utrop för en manöver eller vid vaktaflösning, att allt är, som det bör vara. I denna bem. skrives äfven *Allt väl!* [Alltväl.]

ALLUDERA, v. n. 1. *A. på,* anspela, hän-syfta på.

ALLUSION, --schön, f. 3. Anspelning, hän-syftning.

ALLUVIALJORD, f. 2. sing. Upplandningsjord.

ALLUVION, ---ön, f. 3. Upplandning af ur vattnet afsatt jord.

ALLUVIUM, -lú --, n. (latin; geol.) Aflagrign-garne öfverst på jordytan.

ALLVAR, n. 3. sing. 1) Full och verklig mening med hvad som säges eller göres (i motsats till skämt), verklighet. *Hvad jag säger, är renu a-et. Han gjorde det på a., på fullt a. Af lek blir ofta a. Han tog det för a., men det var bara skämt. Jag skall nu göra a. af ell. med min tillämnade resa. Hafva a. med hvad man säger, med ett förslag, ett tillbud, o. s. v.* — 2) Lugn värdighet i karakter, lynne, skick och hållning. *A. höfves domare, prester och embetsmän. Det låg mycket a. i hans väsende.* — Syn. Allvarlighet, Allvarsamhet. — 3) Lugn och sansad stränghet. *A. är nödvändigt, eljest växer sjelfsväldet oss öfver hufvudet. Man måste bruka a., när intet annat hjälper.* — 4) God vilja, ifver, eftertryck. *Han vaktade med a., gaf ock på hornet akt.* [Alvar, Allvar.]

ALLVARLIG, a. 2. 1) Som säges eller göres med fullt allvar, i afsigt att göra verkan, med nit och eftertryck. *A-a ord, förmaningar, föreställningar, bemödanden.* — 2) Som uttrycker en lugn värdighet. *A. min, blick.* — Syn. Allvarsam. — [Alv--, Alfv--.]

ALLVARLIGEN, ALLVARLIGT, adv. Med allvar, nit och eftertryck. *A. föreställa någon dess ovärdiga uppförande.* [Alv---, Alfv---.]

ALLVARLIGHET, f. 3. Egenskapen att vara allvarlig. [Alv---, Alfv---.]

ALLVARSAM, a. 2. 1) Lugn, jemn och stadig; ej böjd för, ej uttryckande eller innefattande lek, skämt eller munterhet. *En a. man, karakter. A-t sinne, lynne, väsende. A. min, hållning. A-t ansigte. A-t samtal. En a. teaterpjäs.* — 2) Som säges eller göres med fullt allvar, ej på skämt. *Göra a-ma förslag.* — 3) Vigtig. *En a. affär. Hafva en a. förklaring med någon.* — 4) Som kan hafva svåra följder. *A. tvist, sjukdom.* — 5) Sträng, eftertrycklig. *A. tillrättavising, bestraffning.* — 6) Som göres med ifver, nit och eftertryck. *A-ma bemödanden.* [Alv--, Alfv--.]

ALLVARSAMHET, f. 3. sing. Egenskapen att vara allvarsam. *Hans a. är allför stor. Visa mycken a. Han sade med mycken a., att . . . A-en af en bestraffning.* [Alv---, Alfv---.]

ALLVARSAMMELIGEN, adv. Med stränghet, med eftertryck. *A. förhålla någon dess ovärdiga uppförande. A. bestraffa någon.* [Alv---, Alfv---.]

ALLVARSAMT, adv. 1) Med allvar, på allvar, för allvar, utan skämt. *Tala a. För att tala a. A. taladt, sagt. Svara a. på ett skämtsamt bref. Han blef a. ond. Han tog saken helt a., d. v. s. blef ond deröfver.* — 2) Strängt, eftertryckligt. *A. tillsäga någon att göra något. A. bestraffa, tillrättavisa.* — 3) Med ifver, nit och eftertryck. *A. arbeta på sin lycka.* [Alv--, Alfv--.]

ALLVETANDE, a. 1. Som vet allt. — Brukas i egentlig mening endast om Gud, men säges uti inskränkt betydelse äfven om människor. — Definitet *Den A. begagnas* ofta i st. f. *Gud.*